

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ	V
BİRİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	VII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

AYM'NİN STATÜSÜ, KURULUŞU VE YETKİLERİ

I. AYM'nin Anayasada Yer Alan Diğer Yüksek Mahkemeler Karşısındaki Konumu	3
II. AYM'nin Kuruluşu, Yapısı ve Yetkileri	6
III. AYM'nin Görev ve Yetkileri	12
A. Norm Denetimi	13
B. Anayasa Şikâyeti (Bireysel Başvuru)	15
C. Siyasal Partiler Üzerinde Denetim.....	15
D. Yüce Divan Görevi	16

İkinci Bölüm

NORM DENETİMİ

I. Soyut Norm Denetimi (İptal Davası)	17
A. Genel Esaslar	17
B. İptal Davası Açmaya Yetkili Olanlar	19
C. Denetimin Konusu: Denetlenen Normlar	20
D. Biçim Denetiminin İçeriği ve İnceleme Usulü	22

1. İçeriği.....	22
2. İnceleme Usulü.....	25
E. İptal Davası Açma Süresi	25
F. İptal Davası Açılmasında Temsil ve Uyulması Gereken Esaslar	27
G. Eksikliklerin Tamamlattırılması ve Görüş Bildirme	30
H. Soyut Norm Denetiminde Göze Çarpan Bazı Sorunlar.....	31
II. Somut Norm Denetimi (İtiraz Yolu).....	33
A. Genel Esaslar	33
B. Somut Norm Denetiminin Koşulları	35
C. AYMK ve İçtüzükte Yer Alan Kurallar.....	40
D. Davada Uygulanacak Norma İlişkin “Sınırlama Sorunu” ve Bu Sorunu Çözmede Kullanılan Ölçütler	46
1. Uygulanacak Kuralın Başka Kurallarla Bağlantılı Olması Ölçütü.....	47
2. Anayasal Sorunun Çözümünde Önem Taşıma Ölçütü.....	48
3. Kuraldaki Bütünlüğün Bozulmaması Ölçütü	49
a. Yorumlu Ret Kararlarına Adli Yargının Uymaması ile Ortaya Çıkan Sorun ve Çözumsuzlük.....	52
b. Açıklanan Çatışmanın Son Aşaması.....	54
4. Amaç Dışı Sonuçlar Ölçütü.....	57
E. Somut Norm Denetiminde Ön İnceleme İhtiyacı	58
III. İptal ve İtiraz Davalarına İlişkin Ortak Hükümler	60
A. Anayasaya Aykırılığı İleri Sürülemeyecek Düzenlemeler	60
B. Dosya Üzerinden İnceleme İlkesi.....	61
C. Gerekçeyle Bağlı Olmama	62
D. Uygulama Olanakları Kalmayan Hükümlerin İptali.....	63
E. Gündeme Alınan Dosyaların Görüşülmesi	64
1. Dosyalar İçin Raportör Görevlendirilmesi	64
a. İlk İnceleme Raporu	64
b. İlk İnceleme Raporunun Görüşülmesi	65
c. Esas İnceleme Raporlarının Hazırlanması	66

2. Esasa İlişkin Müzakereler	67
IV. Norm Denetimi Sonucunda Verilecek Kararlar.....	67
A. Ret ve İptal Kararı	68
B. Ortalama Kararlar	70
1. Yorumlu Ret Kararı.....	71
2. İhmal ve Anayasanın Doğrudan Uygulanması.....	73
3. Zımni İlga (Anayasa Öncesi Çıkarılan Yasaların Denetimi)	74
4. Yürürlüğü Durdurma.....	77
C. Kararın Etkileri ve Sonuçları.....	79
1. Bağlayıcılık.....	80
2. Anayasaya Aykırılığın Hukuki Sonucu (Geriye Etki Sorunu).....	83

Üçüncü Bölüm

BİREYSEL BAŞVURU (ANAYASA ŞİKÂYESİ)

I. AYM'nin Çoklu Bir Yapıya Geçmesi	89
A. Genel Kurul.....	89
B. Bölümler ve Komisyonlar.....	90
1. Bölüm ve Komisyonların Oluşumu.....	91
a. Bölümlerin Oluşumu.....	91
b. Komisyonların Oluşumu	92
2. Komisyon ve Bölümlerin Görev ve Çalışma Usulleri	93
a. Komisyonların Görevleri ve Çalışma Usulleri.....	93
aa. Raportörlük Düzeni.....	93
bb. Başvurunun Komisyona İntikali	93
cc. Kabul Edilebilirlik Kararının Bölümlerce Alınmasını Gerektiren Durumlar	94
b. Bölümlerin Görev ve Yetkileri	95
c. Bölümlerin Toplanması ve Gündemi	99
d. Bölümlerin Çalışma Usulü	99

aa. Bölüm Raportörlük Düzeni	99
bb. Raporların Bölüme İntikalinden Sonraki Aşama.....	101
II. Kabul Edilebilirlik Koşulları	102
A. Genel Açıklamalar.....	102
B. Usule İlişkin Kabul Edilebilirlik Koşulları	105
1. Konu Bakımından Kabul Edilebilirlik	105
a. AİHS Kapsamındaki Anayasal Hak ve Özgürlükler.....	105
aa. AYM'nin "Ortak Koruma Alanı" Kavramı Çerçevesinde Bireysel Başvuruya Konu Edilebilecek Haklar	105
bb. "AİHS Kapsamı" Kavramının AYM İçtihadıyla Daraltılması ve Yol Açtığı Hak Kayıpları	108
b. Bireysel Başvuru Konusu Yapılamayacak İşlemler	116
aa. Yasama İşlemleri ile Düzenleyici İdari İşlemler.....	117
bb. Anayasa'nın Yargı Denetimi Dışında Bıraktığı İşlem ve Kararlar	122
2. Olağan Kanun Yollarının Tüketilmiş Olması Koşulu / Bireysel Başvurunun İkincilliği	131
3. Bireysel Başvuruda Bulunma Hakkına Sahip Olanlar / Kişi Bakımından Kabul Edilebilirlik.....	138
a. Güncel ve Kişisel Bir Hakkı Doğrudan İhlal Edilenler	138
b. Tüzel Kişiler.....	142
c. Yabancılar.....	145
4. Zaman Bakımından Kabul Edilmezlik.....	145
C. Usule İlişkin Diğer (Kabul Edilebilirlik) Koşullar(ı).....	146
1. Başvurunun Yapılabileceği Yerler.....	147
2. Bireysel Başvurunun Harca Tabi Oluşu ve Adli Yardım.....	148
3. Başvuru Süresi (Süre Aşımı Nedeniyle Kabul Edilmezlik) ve Mazeret	150
4. Başvurucunun Temsili	154
5. Başvuru Dilekçesine İlişkin Esaslar	155
6. Başvuru Evrakında Eksiklik / İdari Ret	158

7. Başvuru Hakkının Açıkça Kötüye Kullanılması Nedeniyle Ret	159
8. İçtüzükte Yer Alan Diğer Hükümler	160
D. Esasa İlişkin Kabul Edilebilirlik Koşulları	161
1. Genel Çerçeve	161
2. Yasa'nın 48/2. Maddesinde Yer Alan İki Farklı Kategori: "Açıkça Dayanaktan Yoksunluk" ile "Anayasal ve Kişisel Önem"	163
a. Açıkça Dayanaktan Yoksun Olma	163
aa. Kanun Yollarında Gözetilmesi Gereken Hususlar / Temyiz Mercii Başvuruları	164
bb. Bir İhlalin Olmadığının Açık Olduğu Başvurular	166
cc. Temellendirilmemiş Başvurular	170
dd. Karmaşık ve Zorlama Şikâyetler	170
b. Anayasal ve Kişisel Önem	171
aa. Anayasal Önem	173
bb. Kişisel Önem	176
III. Esasın İncelenme Usulü ve Esasa Dair Kararlar	177
A. Esas İncelemesi	177
1. Adalet Bakanlığına Bildirim	177
2. Resen İnceleme	178
3. Duruşma	179
4. Tedbir Kararı	179
5. İncelemenin Kapsamı	180
6. Kanun ve İçtüzükte Hüküm Bulunmayan Hallerde Uygulanacak Usul Kuralları	181
7. İctihat Farklılıkları	181
8. Kararın Açıklığa Kavuşturulması ve Maddi Hataların Düzeltilmesi	182
B. Karar Türleri	182
1. Tedbir Kararı	182

2. Esas Hakkında Karar (İhlal Kararı).....	188
3. İhlal Kararının İçeriği	190
a. Yeniden Yargılama	190
b. Tazminat.....	192
4. Bildirim Kararları	193
a. Pilot Karar.....	193
b. Diğer Bildirim Kararları	200
5. Düşme Kararı	205
C. Bireysel Başvuru Kararlarının Biçimi, Bağlayıcılığı ve İcrası	207
1. Kararların İmzalanması, Tebliği ve Yayımı	207
2. Bireysel Başvuru Kararlarının Bağlayıcılığı	208
3. Bireysel Başvuru Kararlarının İcrası	213
4. Bağlayıcılık ve İcraya İlişkin Örnek Olaylar	218
a. Örnek Olay 1: AYM'nin Şahin Alpay Kararı.....	218
aa. Ağır Ceza Mahkemesi'nin AYM Kararına Direnmesi.....	219
bb. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Direnme Kararının Arka Planı: Olgular ve Siyasal Çağrışımlar.....	220
b. Örnek Olay 2: Yargıtay'ın AYM Kararına Uymaması (Milletvekili Can Atalay Vakası)	222
aa. İlk Aşama	222
bb. Sonraki Aşamalar.....	224
c. Direnmenin Yaygınlaşmasıyla Ortaya Çıkabilecek Sorunlar	235

Dördüncü Bölüm

AYM'NİN DİĞER GÖREVLERİ

I. Siyasi Partiler Üzerinde Denetim.....	239
A. Siyasi Parti Yasaklarında Geçerli Olan Esaslar	240
1. Yasak Eylemlere Odak Olma.....	242
2. Siyasi Partilere İhtar	244

B. Siyasi Parti Yasaklama Rejiminde Yargılama Usulü.....	248
1. Davanın Hukuksal Niteliği	248
2. Görevli Mahkeme	251
3. Davanın Tarafları	253
4. Kapatma Davasında Uygulanan Usul.....	254
5. Karar ve Etkileri	256
II. Yüce Divan Yargılaması.....	262
A. Genel Olarak	262
B. Türkiye’de Yüce Divan Yargılaması.....	264
1. Yüce Divanda Yargılanan Kişiler	264
a. Cumhurbaşkanı	265
b. Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar	267
c. AYM Başkan ve Üyeleri.....	268
d. Yargıtay Başkan ve Üyeleri ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Vekili	268
e. Danıştay Başkan ve Üyeleri ile Başsavcısı.....	269
f. Sayıştay Başkan ve Üyeleri ile Hakimler ve Savcılar Kurulu Başkanvekili ve Üyeleri	269
2. Yüce Divan Yargılamasında Uygulanan Usul.....	270
3. AYM’nin Yüce Divan Yargılamasına Yönelik Eleştiri ve Öneriler	272
KAYNAKÇA.....	275